

అరణ్యపర్వము - జ్ఞానవ్రతము

విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాస ధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీకృష్ణ ధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకాశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాస ధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్దం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-
లాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి,
యథాశక్తి, అథ అష్టవింశోఽధ్యాయః, శ్లోకపారాయణం, ఆచార్యముఖేన
కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

యోపకర్తృంశ్చ హర్తృంశ్చ తేజసైవోపగచ్ఛతి ।
తస్మాదుద్విజతే లోకః సర్పాద్ వేశ్మగతాదివ ॥ 28-21॥

యస్మాదుద్విజతేలోకః కథం తస్య భవో భవేత్ ।
అంతరం తస్య దృష్ట్యైవ లోకో వికురుతే ధ్రువమ్ ॥ 28-22॥

తస్మాన్నాత్యుత్ప్రజేత్తేజో న చ నిత్యం మృదుర్భవేత్ ।
కాలేకాలే తు సంప్రాప్తే మృదుస్తీక్ష్ణోఽపి వా భవేత్ ॥ 28-23॥

కాలే మృదుర్యో భవతి కాలే భవతి దారుణః ।
స వై సుఖమనాస్నోతి లోకేఽముష్మిన్నిహైవ చ ॥ 28-24॥

క్షమాకాలాంస్తు వక్ష్యామి శృణు మే విస్తరేణ తాన్ ।
యే తే నిత్యమసంత్యాజ్యా యథా ప్రాహుర్మనీషిణః ॥ 28-25॥

పూర్వోపకారీ యస్తే స్యాత్ అపరాధే గరీయసి ।
ఉపకారేణ తత్తస్య క్షంతవ్యమపరాధినః ॥ 28-26॥

అబుద్ధిమాశ్రితానాం తు క్షంతవ్యమపరాధినామ్ ।
న హి సర్వత్ర పాండిత్యం సులభం పురుషేణ వై ॥ 28-27॥

అథ చేద్ బుద్ధిజం కృత్వా బ్రూయుస్తే తదబుద్ధిజమ్ ।
పాపాన్స్వల్పేఽపి తాన్హన్యాదపరాధే తథాఽన్యజాన్ ॥ 28-28॥

సర్వస్యైకోపరాధస్తే క్షంతవ్యః ప్రాణినో భవేత్ ।
ద్వితీయే సతి వధ్యస్తు స్వల్పేఽప్యపకృతే భవేత్ ॥ 28-29॥

అజానతా భవేత్కశ్చిద్ అపరాధః కృతో యది ।
క్షంతవ్యమేవ తస్యాహుః సుపరీక్ష్య పరీక్షయా ॥ 28-30॥

మృదునా దారుణం హంతి మృదునా హంత్యదారుణమ్ ।
నాసాధ్యం మృదునా కించిత్ తస్మాత్ తీవ్రతరం మృదు ॥ 28-31॥

దేశకాలౌ తు సంప్రేక్ష్య బలాబలమథాత్మనః ।
నాదేశకాలే కించిత్ స్యాద్ దేశకాలౌ ప్రతీక్షతామ్ ॥ 28-32॥

ఏత ఏవంవిధాః కాలాః క్షమాయాః పరికీర్తితాః ।
అతోఽన్యఽథానువర్తంతు తేజసః కాల ఉచ్యతే ॥ 28-33॥

తదహం తేజసః కాలం తవ మన్యే నరాధిప ।
ధార్తరాష్ట్రేషు లుభ్యేషు సతతం చాపకారిషు ॥ 28-34॥

న హి కశ్చిత్ క్షమాకాలో విద్యతేఽద్య కురూన్ ప్రతి ।
తేజసశ్చాగతే కాలే తేజ ఉత్సృష్టుమర్హసి ॥ 28-35॥

మృదుర్భవత్యవజ్ఞాతః తిష్ణాదుద్విజతేజనః ।
కాలే ప్రాప్తే ద్వయం చైతద్ యో వేద స మహీపతిః ॥ 28-36॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత అర్జునాభిగమనపర్వణి
ద్రౌపదీవాక్యే అష్టావింశోఽధ్యాయః ॥ 28 ॥

అథ ఏకోనత్రింశోఽధ్యాయః
యుధిష్ఠిర ఉవాచ

క్రోధో హంతా మనుష్యాణాం క్రోధో భావయితా పునః ।
ఇతి విద్ధి మహాప్రాణ్ణే క్రోధమూలౌ భవాభవౌ ॥ 29-1॥

యో హి సంహరతే క్రోధం భవస్తస్య సుశోభనే ।
యః పునః పురుషః క్రోధం నిత్యం న సహతే శుభే ।
తస్యాభావాయ భవతి క్రోధః పరమదారుణః ॥ 29-2॥

క్రోధమూలౌ వినాశో హి ప్రజానామిహ దృశ్యతే ।
తత్క్రోధం మాదృశః క్రోధముత్ప్రుజేల్లోకనాశనమ్ ॥ 29-3॥

క్రుద్ధః పాపం నరః కుర్యాత్క్రుద్ధో హన్యాద్గురూనపి ।
క్రుద్ధః పరుషయా వాచా శ్రేయసోఽప్యవమన్యతే ॥ 29-4॥

వాచ్యావాచ్యే హి కుపితో న ప్రజానాతి కర్త్విచిత్ ।
నాకార్యమస్తి క్రుద్ధస్య నావాచ్యం విద్యతే తథా ॥ 29-5॥

హింస్యాత్కోధాదవధ్యాంస్తు వధ్యాన్సంపూజయీత చ ।
ఆత్మానమపి చ క్రుద్ధః ప్రేషయేద్యమసాదనమ్ ॥ 29-6॥

ఏతాన్ దోషాన్ప్రపశ్యద్భిః జితః క్రోధో మనీషిభిః ।
ఇచ్ఛద్భిః పరమం శ్రేయః ఇహ చాముత్ర చోత్తమమ్ ॥ 29-7॥

తం క్రోధం వర్జితం ధీరైః కథమస్మద్విధశ్చరేత్ ।
వీతద్ద్రోపది సంధాయ మే మన్యుః ప్రవర్ణతే ॥ 29-8॥

ఆత్మానం చ పరాంఞ్చైవ త్రాయతే మహతో భయాత్ ।
క్రుధ్యంతమప్రతిక్రుధ్యన్ ద్వయోరేష చికిత్సకః ॥ 29-9॥

మూఢో యది క్లిశ్యమానః క్రుధ్యతే శక్తిమాన్నరః ।
బలీయసాం మనుష్యాణాం త్యజత్యాత్మానమాత్మనా ॥ 29-10॥

తస్యాత్మానం సంత్యజతః లోకా నశ్యంత్యనాత్మనః ।
తస్మాద్ద్రోపద్యశక్తస్య మన్యోర్నియమనం స్మృతమ్ ॥ 29-11॥

విద్వాంస్తుథైవ యః శక్తః క్లిశ్యమానో నకుప్యతి ।
అనాశయిత్వా క్షేష్టారం పరలోకే చ నందతి ॥ 29-12॥

తస్మాద్బలవతా చైవ దుర్బలేన చ నిత్యదా ।
క్షంతవ్యం పురుషేణాహుః ఆపత్స్వపి విజానతా ॥ 29-13॥

మన్యోర్ని విజయం కృష్ణే ప్రశంసంతీహ సాధవః ।
క్షమావతో జయో నిత్యం సాధోరిహ సతాం మతమ్ ॥ 29-14॥

సత్యంచాన్యతతః శ్రేయః నృశంస్యాచ్ఛాన్యశంసతా ।
తమేవం బహుదోషం తు క్రోధం సాధు వివర్జితమ్ ।
మాదృశః ప్రస్ఫుజేత్ కస్మాత్ సుయోధనవధాదపి ॥ 29-15॥

తేజస్వీతి యమాహుర్యై పండితా దీర్ఘదర్శినః ।
న క్రోధోఽభ్యంతరస్తస్య భవతీతి వినిశ్చితమ్ ॥ 29-16॥

యస్తు క్రోధం సముత్పన్నం ప్రజ్ఞయా ప్రతిబాధతే ।
తేజస్వినం తం విద్వాంసః మన్యంతే తత్త్వదర్శినః ॥ 29-17॥

క్రుద్ధో హి కార్యం సుశ్రోణి న యథావత్ప్రపశ్యతి ।
నాకార్యం న చ మర్యాదాం నరః క్రుద్ధోఽనుపశ్యతి ॥ 29-18॥

హంత్యవధ్యానపి క్రుద్ధః గురూన్ క్రుద్ధస్తుదత్యపి ।
తస్మాత్తేజసి కర్తవ్యః క్రోధో దూరే ప్రతిష్ఠితః ॥ 29-19॥

దాక్ష్యం హ్యమర్షః శౌర్యం చ శీఘ్రత్వమితి తేజసః ।
గుణాః క్రోధాభిభూతేన న శక్యాః ప్రాప్తుమంజసా ॥ 29-20॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత అర్జునాభిగమనపర్వణి
ద్రోపదీయుధిష్ఠిర సంవాదే ఏకోనత్రింశోఽధ్యాయః ॥ 29 ॥

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామి వారి గోవిందనామావళి

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయఃకాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

